

2019 m. lapkričio 15 d.
Vilnius

LR Vyriausybės kanceliarijai
Gedimino pr. 11, Vilnius

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
A. Vivulskio g. 11, Vilnius

Siunčiama tik el. paštu:

LRVkanceliarija@lr.lt

egle.gasiunaite@lr.lt

post@socmin.lt

Dėl Lietuvos Respublikos Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projekto

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (POLA) susipažino su Lietuvos Respublikos Lygių galimybių įstatymo Nr. IX-1826 pakeitimo įstatymo projektu (toliau – **Įstatymo projektas**). Nors Įstatymo projekte nurodoma ir apibrėžiama siejamosios diskriminacijos sąvoka, tačiau pasigendama, kaip bus užtikrinamas siejamosios diskriminacijos įgyvendinimas ir veikimas. Atsižvelgdami į šiuos Įstatymo projekto trūkumus, teikiama savo pasiūlymus.

Pirma, siūlome papildyti Įstatymo projekto 2 straipsnio 9 dalį, prie siejamosios diskriminacijos sąvokos įtraukiant sveikatos būklės kriterijų (angl. *genetic features*). Tokiu būdu būtų užtikrinama, kad asmenys, kurių šeimos nariai turi genų mutaciją, sukeliančią paveldimumo sutrikimo riziką, ar yra sirgę onkologine liga nepatirs diskriminacijos.

Atsižvelgdami į tai, siūlome tokią Įstatymo projekto 2 straipsnio 9 dalies formuluotę:

„**9. Siejamoji diskriminacija** – asmens diskriminacija dėl realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu dėl šio asmens lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, **sveikatos būklės**, etninės priklausomybės, religijos.“

Antra siūlome Įstatymo projekto 7 straipsnyje, nustatančiame darbdavio pareigas įgyvendinant lygias galimybes darbe, valstybės tarnyboje, aiškiai apibrėžti atvejus, kurie būtų laikomi siejamosios diskriminacijos pažeidimais. Šiuo atveju siūlome išskirti, kad įgyvendindamas lygias galimybes, darbdavys privalo:

- imtis priemonių, kad iš darbo ieškančių asmenų nebūtų reikalaujama pateikti informaciją susijusią su tokių asmenų šeimos nariais t. y. sutuoktiniu, tėvais (itėviais), vaikais (ivaikiais), broliais, seserimis, seneliais;
- imtis priemonių, kad darbuotojams, nepaisant realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu, išskiriant bet neapsiribojant, darbuotojams slaugantiems ar prižiūrintiems sergančius ar neigaliojo statusą turinčius šeimos narius t. y. sutuoktinį, tėvus (itėvius), vaikus (ivaikius), brolius, seseris, senelius, būtų sudarytos vienodos darbo, valstybės tarnybos sąlygos, galimybės kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikti vienodas lengvatas;
- imtis priemonių, kad darbuotojams, nepaisant realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu, išskiriant bet neapsiribojant, darbuotojams slaugantiems ar prižiūrintiems sergančius ar neigaliojo

statusą turinčius šeimos narius t. y. sutuoktinį, tėvus (itėvius), vaikus (ivaikius), brolius, seseris, senelius, būtų naudojami vienodi darbo ir valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo kriterijai;

- imtis priemonių, kad darbuotojams, nepaisant realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu, išskiriant bet neapsiribojant, slaugantiems ar prižiūrintiems sergančius ar neigaliojo statusą turinčius šeimos narius t. y. sutuoktinį, tėvus (itėvius), vaikus (ivaikius), brolius, seseris, senelius, būtų naudojami vienodi atleidimo iš darbo ir iš valstybės tarnybos kriterijai;

Trečia, siūlome Įstatymo projekto 8 straipsnyje, nustatančiame lygių galimybių įgyvendinimą vartotojų teisių apsaugos srityje, aiškiai apibrėžti atvejus, kurie būtų laikomi siejamosios diskriminacijos pažeidimais. Pažymėtina, kad tai yra ypač aktualu suteikiant draudimo paslaugas ar siekiant išgyti gyvybės ir sveikatos draudimą. Draudimo kompanijos, siekdamos išvertinti rizikas, turi galimybę pareikalauti informacijos ne tik apie draudėjo sveikatos būklę, bet ir apie tokio draudėjo artimuosius. Praktikoje labai dažnai nutinka, kad gavę tokią informaciją apie susijusius asmenis, draudimo kompanijos nepagrįstai ir neproporcingai pablogina draudimo sąlygas tais atvejais, kai draudėjo artimieji serga ar yra neigalūs.

Šiuo atveju siūlome išskirti, kad įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas:

- vartotojams, nepaisant realios ar tariamos sąsajos su kitu asmeniu, išskiriant bet neapsiribojant, slaugantiems ar prižiūrintiems sergančius ar neigaliojo statusą turinčius šeimos narius t. y. sutuoktinį, tėvus (itėvius), vaikus (ivaikius), brolius, seseris, senelius, būtų sudarytos vienodos sąlygos gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, draudimu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ar garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas, taip pat imtis priemonių, kad asmenys išgydami prekes ir paslaugas iš prekių pardavėjų ar paslaugų teikėjų nepatirtų diskriminacijos.

Ketvirta, peržiūrėti Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 14 punktą ir suvienodinti jį su Administracinių bylų teisenos įstatymu. Pažymėtina, kad Lygių galimybių kontrolieriaus teisė kreiptis į administracinę teisimą su prašymu ištirti ar asociacijos priimtas bendro pobūdžio aktas yra teisėtas, kyla iš Administracinių bylų teisenos įstatymo 112 straipsnio 1 dalies.

Atsižvelgdami į tai, siūlome tokią Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 14 punkto formuluotę:

„14) gali kreiptis į administracinę teisimą prašydami ištirti konkrečios bendrijos, politinės partijos, politinės organizacijos ar asociacijos priimto bendro pobūdžio teisės akto teisėtumą;”

Penkta, siūlome užtikrinti, kad Įstatymo projekto nuostatos, susijusios su diskriminacijos draudimu, būtų tinkamai perkeliama ir į kitus teisės aktus t. y. Darbo kodeksą, Vartotojų teisių apsaugos įstatymą, Draudimo įstatymą ir kt.

Kilus klausimų, maloniai prašome kreiptis į POLA prezidentą Šarūną Narbutą (mob. tel. 8 652 22852, el. paštu sarunas.narbutas@pola.lt).

Primename, kad POLA yra skėtinė nevyriausybinė organizacija, šiuo metu vienija beveik 30 onkologinėje srityje veikiančias nevyriausybines organizacijas ir turinti daugiau nei 13 000 bendruomenės narių. POLA yra skaidri ir nepriklausoma, onkologinių pacientų interesus atstovaujanti organizacija, kurios misija – dėti visas įmanomas pastangas siekiant pagerinti onkologinių pacientų ir jų artimųjų gyvenimo kokybę.

Pagarbiai
Šarūnas Narbutas

POLA prezidentas _____